

కాలమ్ దాటని కబుర్లు

బలభద్రపాత్రుని రచన

నెల నెలకీ కొన్ని కులాసా కులాసా కబుర్లు

వేసవి శలవలు

చిన్నతనంలో పెద్దాళ్ళు ఎండాకాలం వస్తుందని విసుక్కుంటుంటే నాకూ, మిగతా మా పిల్లజాతికీ మాత్రం వేసం కాలం ఎప్పుడొస్తుందా అని ఆశగా ఉండేది.

వేసవి శలవలు వస్తున్నాయంటే పెద్దవాళ్ళకి చేతనిండా పని ఉండేది. ఇప్పటిలా 'స్వగృహ్ ఫుడ్స్' లేవు. పిల్లలకి జంటికలూ అరిశలూ, సున్నండలూ, కజ్జికాయలూ అంటూ రోజుకి ఒక రకం... అంతేకాక ఊరగాయలూ, వడియాలూ. నాలుగిళ్ళ ఆడవాళ్ళూ కలిసి సామూహికంగా వడియాలు పెట్టడం, అప్పడాలు వత్తడం చూడముచ్చటగా ఉండేది.

ఏది ఏమైనా అమ్మలు అలా పొయ్యిలకి అతుక్కుపోయి ఉంటే పిల్లలకి మహా ఉషారు. వంటింట్లోంచి వచ్చేసరికి ఉసురు అసురైపోయి, పిల్లలు ఎంత అల్లరి చేసినా తిట్టే ఓపిక కానీ, చెయ్యెత్తే సమయం కానీ వాళ్ళకి ఉండేది కాదు.

మా హిట్లర్ అమ్మమ్మ మాత్రం వేసవి కాలంలో కూడా టైం ప్రకారం మమ్మల్ని వచ్చే ఏడాది చదవాల్సిన పుస్తకాలు చదివించేది. అసలు అంత ఆత్రం ఎందుకో నాకు ఎప్పుడూ అర్థం అయ్యేది కాదు. పరీక్షలు అవగానే మాకు టెక్స్ పుస్తకాలు అమ్మేసుకునే అలవాటుండేది. కానీ పై క్లాసుల వాళ్ళు అలా చేస్తే ఒళ్ళుమండిపోయేది. కొత్తపుస్తకాలూ, కొత్త వాసనా... ఆహా! పీలుస్తుంటే ఎంతైనా చదవాలనిపిస్తుంది. అదే పాత పుస్తకాలు ఎవరికైనా చదవాలనిపిస్తుందా? చెదపురుగులకి తప్పా!

గడియారం కేసి చూస్తూ, అమ్మమ్మ చెప్పిన టైం మీదకి ముల్లు రాగానే లేచి పరుగులు పెట్టేవాళ్ళం. అక్కడ మా స్నేహితురాళ్ళు గచ్చు తడి బట్టతో తుడిచి అష్టా చెమ్మా గీసి, ఓ పక్కన వామన గుంటల పీటా, చింతగింజలూ రెడీగా పెట్టేవాళ్ళు. అసలు ఈ చింతగింజలూ, కుంకుడు గింజలూ ఏరడం కోసం ఎంత శ్రమ పడేవాళ్ళమో!

ఎవరింట్లో చింతకాయ పచ్చడి పెడతారా అని ఎదురు చూసేవాళ్ళం. ఆడుకుంటుంటే ఒక్కోసారి అమ్మమ్మ పొట్లాలు కట్టి జంటికలూ, అవీ పంపేది పాపం! మా ఆయనైతే (చిన్నప్పటి నుండి ఒకే కాలనీ లెండి).. జేబులో లడ్డూలు దాచుకుని స్నేహితులకోసం పరిగెత్తేవాడట. మా అత్తగారు 'ఆ జేబులన్నీ కర్రలైపోతాయిరా.. ఉతకలేను' అని గోలట.

ఇంక చూస్తుండగానే శ్రీరామనవమి వచ్చేది. కానీ పరీక్షల టైంలో వచ్చేది. పందిరి గుంజలు మా ఆర్.టి.సి కాలనీలో పాతిన దగ్గరనుండీ మా పిల్లలకి నిమిషం తీరిక ఉండేది కాదు. ప్రొద్దుట నుండీ పూజలే. సాయంత్రం ప్రోగ్రామ్స్, ఊళ్ళనుండి కూడా హరిదాసులూ, బుర్రకథలు చెప్పేవాళ్ళూ వచ్చేవాళ్ళు. వాళ్ళకి ఆర్.టి.సి స్కూల్లో అండర్ గ్రౌండ్ రూమ్స్ బసకి ఇచ్చేవాళ్ళు. మేం ఆ

కిటికీలలో నుండి వాళ్ళు తయారవుతుంటే సినిమా ఏక్జర్లని చూసినట్లు చూసేవాళ్ళం. అసలు ఆ హరిదాసుల పుణ్యమా అనేగా భారతం రామాయణలో పట్టకథలన్నీ మాకు తెలిసినది!

శ్రావ్యమైన గొంతులతో మధ్యలో "పాలు, మిరియాలూ" అంటూ పుచ్చుకుని తాగి, కథ చెప్పేవారు. కానీ ఆలశ్యంగా మొదలు పెట్టేవారు! సాయంత్రం ఆరింటికి పందిట్లో నీళ్ళు చల్లి, ఆడపిల్లలు ముగ్గులు పెట్టేవాళ్ళు. ఏడింటికల్లా ఎర్రని జంపఖానాలు పరిచేవాళ్ళు. మల్లేష్ క్రతీసుకుని "లెగుండి... పరిగెత్తండి.." అని మేం నాలుగు స్థంభాలట ఆడుతుంటే అదిలించేవాడు. ఆర్.టి.సి ఉద్యోగులు చాలామంది వాలంటీర్లుగా వచ్చి ఆ తొమ్మిది రోజులూ పనిచేసేవాళ్ళు.

హరిదాసు గారి కథ కోసం సాయంత్రం నుండి ఎదురు చూసిన మేం, ఆయన ఏ ఎనిమిదిన్నరకో మొదలు పెడితే, తొమ్మిదికల్లా గుంజలకి ఆనుకుని నిద్రలుపోయేవాళ్ళం. మధ్యలో హారతి హారతి రాగానే మాకు ఉషారు.... ఎందుకంటే ప్రసాదాలు పంచే డ్యూటీ మాలో కొంతమందికి 'రాజన్న' ఎలాట్ చేస్తాడు. ఆ పని చేస్తుంటే అంతా "ఇంకా కొంచెం.." అని చేతులు పడుతుంటే గర్వంగా 'రాజ్యసభ' సీటు సంపాదించినట్లు ఉండేది. కొంతమంది పిల్లలు మాతో స్కూల్లో ఈ కారణంగా స్నేహంగా కూడా ఉండేవాళ్ళు.

ఒక రోజు జ్యోతి మిథాయిభండార్ వాళ్ళు తియ్యబూంది, ఇంకో రోజు కామేశ్వరావుగారింటి నుండి శనగలు ఒకరోజు ఇంకెవరో పులిహోరా, మరో రోజు చక్కెర పొంగలీ, ఇలా ప్రతిరోజూ ప్రసాదాలు పంచేవారు. కళ్యాణం కూడా అచ్చు మన ఇంట్లో పెళ్ళిలా, ఒకరింట్లో సీతమ్మని పెళ్ళికూతుర్ని చేసి, ఇంకో చోట రామయ్యని పెళ్ళికొడుకుని చేసి, ఊరేగింపుతో తీసుకొచ్చి భద్రాచలంలో కళ్యాణం జరిగే టైంకి ఇక్కడా జరిపించేవారు. ఆ తర్వాత చెంబులతో గ్లాసులతో పానకం కోసం మేం లైన్లు కట్టేవాళ్ళం. డ్రమ్ముల నిండా బెల్లం దిమ్మెలు వేసి, మిరియాలు నూరి బహుపసందుగా పానకం, వడపప్పు చేసి పంచేవాళ్ళు.

ఈ తొమ్మిదిరోజుల్లో నృత్యాలూ, బుర్రకథలూ, హరికథలతోపాటు ఆర్కెస్ట్రా బృందాలూ, సంగీత కచ్చేరీలు కూడా పెట్టేవాళ్ళు. ఎమ్.ఎస్.రామారావుగారి లాంటి పెద్దవాళ్ళూ, మానాప్రగడ నరసింహమూర్తి లాంటి జానపద గాయకులూ, నాజర్ లాంటి బుర్రకథ భాగవతార్ లుకూడా మా కాలనీకి వచ్చేవాళ్ళు.

ఇంక ముగుస్తుందనగా, సైకిళ్ళు వేసుకుని వాటికి సంచులు తగిలించుకుని పెద్ద పెద్ద వాళ్ళు ఇంటింటికి వచ్చి అన్నదానానికి పప్పులూ, బియ్యాలూ, ఉప్పు, చింతపండు, మిరపకాయలూ లాంటివి పోగు చేసేవారు, పాత బట్టలు కూడా!

ఆఖరి రోజున మా బంగారం పన్ను వంట కృష్ణమూర్తినే పిలిచి ఘుమ ఘుమలాడే సాంబారూ, అన్నం రాసులు పోయించేవాళ్ళు. బీదలకి అన్నదానం.

ఆ తర్వాత పదహారు రోజుల పండగ కూడా ఏ సీతారామూర్తిగారి ఇంట్లోనే జరిగేది. ఓ పక్క చదువుకుంటూ, ఇంకో పక్క ఉత్సవాలలో మాకు అతలాకుతలంగా ఉండేది. ఏ రోజున ఏ ముగ్గు వెయ్యాలి దగ్గరనుండీ, సాయంత్రం ఏ ఆటలు ఆడాలి వరకూ అన్నీ హడావిడే!

ఇలా ఏప్రిల్ ముగిసేసరికి, 'మే' ఎండలు మండిపోతున్నాయంటూ పెద్దాళ్ళు ప్రతి ఏడూ గొడవే! ప్రతిసారి 'ఈసారి ఎండలు ఎక్కువ ఉన్నాయి' అంటారు. అదీ నిజమే.. ఒకసారి కన్నా ఒకసారి పెరిగిపోతున్నాయి. ఎందుకంటే మా కాలనీలోనే, ఇళ్ళు కట్టేటప్పుడు డిపార్ట్మెంట్ వాళ్ళు ఇంటికి నాలుగు చెట్లు, ముందూ, వెనకా వేసి ఇచ్చారు. మా ఇంట్లో ముందు వేప చెట్లూ, వెనక మామిడి, సపోటా చెట్లూ ఉండేవి. పక్కీంట్లో ముందు ములగ చెట్లూ, వెనక జామ, మామిడి, అంగూర్ చెట్లు ఉండేవి. మా బంగినపల్లి మామిడికాయలూ, మా అత్తగారింట్లో జామకాయలూ చాలా ఫేవస్! అన్నీ కాసేవి. అందుకే ఇంటికి పందిరేసినంత చల్లదనం!

శలవలకి పెద్దమ్మ పిల్లలంతా వచ్చాకా, సాయంత్రాలు అమ్మమ్మ పెరట్లో సపోటా చెట్టు కింద పొయ్యి పెట్టి వంటచేసింది. అప్పటి కుతకుతలాడే ఆ రుచైన పప్పు పులుసులూ,పచ్చి వడియాలూ, కొత్త ఆవకాయలూ, మేం ఎన్నటికీ మరిచిపోలేం. ప్రొద్దుట పదిగంటలకల్లా

తిన్నా, మళ్ళీ మధ్యాహ్నం పన్నెండు అయ్యేసరికి ఆకలి కరకరలాడేది! అమ్మమ్మ కంచం పెట్టుకుని ఆవకాయ అన్నం కలిపి ముద్దలు పెట్టేది! ఆ ముద్దలు పంచుకుని తిన్న ఆనందం ఇప్పటికీ నెమరేసుకుంటే పెదవుల మీదకి కొత్త ఆవకాయ ఘుమఘుమలొచ్చి చేరతాయి.

ఆవకాయలు అనగానే, ఆ మిరపకాయలు కొట్టించడం, ఆ ఘాటుకి మేం మూడురోజులు తుమ్మడం గుర్తొస్తుంది. ఇప్పటిలా అన్నీ రెడీమేడ్లు కాదుగా! మేడలమీద ఆరపోసే మాగాయి ముక్కలు మాత్రం తస్కరించి జామెంట్లీ బాక్సుల్లో పోసుకుని వెళ్ళేవాళ్ళం. అప్పుడు ఆ పులుపు ఎలా తినేవాళ్ళమో నాకు ఆశ్చర్యం! గుప్పెడు చింతకాయలు ఉప్పు నంచుకుని తినేసేవాళ్ళం అసలు ఆ ఆకలేమిటి? జామకాయలు, చెరుకుగడలు, మొక్కజొన్నకండలు, ఇంకా "కమ్మీర్ కట్టీలు, కొబ్బరి మిఠాయి, పప్పుండలూ, పోకుండలూ" అన్నీ తినేవాళ్ళం.

వేసవి మధ్యాహ్నం రఫీ ఒక ఐస్ బండీ, రకరకాల రంగునీసాలతో "చల్లగ మెల్లగ తాగిపోరా పిల్లగా.." అన్న పాటతో వచ్చి బరఫ్ మిఠాయి, పర్వత్లూ అమ్మేవాడు! అవి ఎంత బాగుండేవో సబ్బాగింజలు 'జుయ్యి' మంటూ ఓ రకం శబ్దం చేస్తూ పంటి కిందకొస్తుంటే భలే ఉండేది!

సాయంత్రాలు మా ఇంట్లో పెద్దమ్మలూ, పెదనాన్నలూ వస్తే, మా బాబు మావయ్య కూడా చిక్కడపల్లి నుండి వచ్చేవాడు. అంతా చేరి పాత సినిమా పాటలు పాడుకోవడం మొదలు పెట్టేవాళ్ళు. పోటీలుగా ఆ కచ్చేరీ రఫీ, కిషోర్ కుమార్, మన్నాడేల మీదుగా, ఘంటసాల, జిక్కి, లీలా, సుశీలా, జానకి, బాలూల డ్యూయెట్లతో సాగేది. అంతా మంచి గాత్రం కలవాళ్ళే. మా లక్ష్మక్క, శాంతక్క అయితే రహస్యం సినిమాలో 'గిరిజాకళ్యాణం' అదరగొట్టేవాళ్ళు. మా ఉమక్క, రామన్నయ్య హిందీపాటలు పాడేవాళ్ళు. మా పెదనాన్న ఎప్పుడూ 'పయనించే మన వలపులు' పాడేవారు. ఇలా రాత్రి పన్నెండు వరకూ సాగుతుంటే, ఘూర్కా వచ్చి రెండు సార్లు ఫెన్సింగ్ మీద క్రత్రో కొట్టి, 'ఈ లైనుకి నేనెందుకూ' అనుకుని వెళ్ళిపోయేవాడు

ఆరు బయట మంచాలు వేసుకుని, వరండా మీద చాపలు వేసుకునిపడుకునేవాళ్ళం. ఫ్యాన్లు కూడా పెద్దగా ఉండేవి కావు. గ్యాస్ స్టవ్ మా ఇంట్లో నా ఆరో క్లాసులో వచ్చింది. ఎనిమిదో క్లాసులో టోప్ రికార్డర్, అదీ సింగిల్. తొమ్మిదో తరగతిలో ఉండగా టీ.వీ. బ్లాక్ అండ్ వైట్! మొన్న ఆ మధ్య దర్శకులు కోడిరామకృష్ణగారు నా 'లీడర్' చదివి 'మీ అమ్మమ్మ గారి కార్నెక్షన్లతో సినిమాలో పెట్టమ్మా' అన్నారు. ఆయనకి ఆవిడ గురించి చదివినా, నేను చెప్పినా విచిత్రంగానే ఉంది. ఎంతగానో లైక్ చేసేసారు. తాతయ్యని ఆయన నా మాటల్లో ఎలా ఊహించుకున్నారో, అలాగే ఉన్నారట.. ముఖచిత్రం చూసి అన్నారు!

ఆ ఆటలూ, పాటలూ, రుచులూ, పెద్దవాళ్ళ తిట్లూ, దెబ్బలూ ఇంకా ఇప్పటికీ ఫ్రెష్గానే మా మనసుల్లో భద్రంగా ఉన్నాయి. అసలు అప్పటి మా ఆర్.టీ.సీ కాలనీనే ఒక చిన్న ఇండియా, ఆ పక్కనే అనుకుని ఉన్న రిసాలా గడ్డ చిన్న 'పాకిస్తాన్'. మా కాలనీలోనే ఎన్ని పాలిటిక్సో! ఎన్ని గొడవలో!

ఇరుగింటి పారుగింటి మధ్య ఇచ్చి పుచుకోడాలుండేవి. ప్రేమలుండేవి. మాటపట్టింపులుండేవి! మొహంముడుపులుండేవి. మా ఇంటి వెనక ఉండే తాగుబోతు డ్రైవరులాంటి వాళ్ళ ఇళ్ళముందు ద్వంద యుద్ధాలుండేవి. ఆనవాయితీగా అయ్యే పోలీసు కేసులుండేవి! కాలనీ మధ్యన గ్రౌండ్లో 'ఆర్.ఎస్.ఎస్' వాళ్ళు నిర్వహించే 'శాఖ' ఉండేది. రాఖీ పౌర్ణమి రోజున 'కోజాగిరి' ఉండేది. అందరి మంచాలూ, చెక్కబల్లలూ, చెట్టుకొమ్మలూ ఎత్తుకెళ్ళి చేసే 'కామదహనాలుండేవి!'

ఇంకా రొమాన్సులూ, ప్రేమలూ, పెళ్ళిళ్ళూ అన్నీ, ఇంకెన్నో.. అలాగేగా నేను తొమ్మిదో తరగతిలో ఉండగా ప్రేమించేసి, ఇంటర్ మీడియట్ అవగానే మా శ్రీవారుగా మారారీ పెద్ద మనిషి!

ప్రతి మనిషికి పెరిగిన వాతావరణంతో అనుబంధం ఉంటుంది... ప్రతి కాలనీకీ గడపకో కథ ఉంటుంది! ఇది మా కాలనీ చరిత్ర..

